

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2021 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

*з педагогіки і методик початкової освіти
для вступу на ОС бакалавра*

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність: 013 Початкова освіта

(на основі освітньо-кваліфікаційного рівня “молодший спеціаліст”)

Освітні програми: Початкова освіта. Дошкільна освіта

Початкова освіта.

Голова фахової атестаційної
комісії

Любчак Л.В., канд. пед.
наук, доцент кафедри та
початкової освіти

Вінниця – 2021

ВСТУП

Програма вступного випробування з педагогіки і методик викладання укладена для абітурієнтів, які вступають на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта. До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом молодшого спеціаліста за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Програма вступного випробування укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста зі спеціальності 013 Початкова освіта і спрямована на діагностику рівня сформованості професійних знань та вмінь абітурієнта з педагогіки, методик викладання української мови, математики, природознавства, фізичного виховання, трудового навчання, образотворчого мистецтва, музичного виховання.

Вступне випробування проводиться у формі співбесіди, за результатами якої комісія приймає рішення про зарахування вступника до складу студентів на навчання за спеціальністю 013 Початкова освіта.

Метою вступного випробування з педагогіки і методик викладання є перевірка ступеня засвоєння теоретичних основ педагогіки і окремих методик початкової освіти (глибини, усвідомленості і системності професійних знань), а також визначення рівня сформованості умінь ефективно вирішувати типові завдання та виконувати професійну діяльність в сучасних загальноосвітніх навчальних закладах I ступеня.

Критерії оцінювання відповіді вступника

В оцінці теоретичних знань вступників ураховуються такі позиції: достатність обсягу знань; ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами, фактами, явищами; рівень володіння педагогічною та методичною теорією і логікою міркувань; рівень здійснення мислительних операцій – аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; рівень володіння культурою мовлення у проявах усіх ознак: правильності, точності, виразності, доцільності, змістовності. Оцінювання практичних умінь абітурієнтів здійснюється на основі виявленої ними здатності застосовувати знання в конкретних педагогічних ситуаціях, моделювати освітній процес в ЗНЗ у різноманітних методах і формах роботи з дітьми молодшого шкільного віку.

Розподіл рейтингових балів на вступному випробуванні

Критерії оцінювання відповідей	Бали
1. Чіткість і правильність тлумачення основних педагогічних категорій та розкриття основних аспектів методик викладання навчальних дисциплін школи І ступеня: – точність визначення педагогічних категорій, понять та ґрунтовність знань з методик викладання навчальних предметів початкової школи, які заявлені в питаннях; – свідомий виклад матеріалу; – глибина і системність знань; – педагогічна та методична ерудиція; – рівень професійного мислення.	80 (по 40 на кожне теоретичне питання)
2. Логіка побудови відповіді: – структура відповіді; – послідовність викладення фактів; – аргументованість висновків.	20
3. Знання сучасних освітянських документів і концепцій, опора на першоджерела: – обізнаність в сучасних освітянських документах, методичній, історико-педагогічній літературі; – виявлення прогностичної значущості історико-педагогічного досвіду і можливості його використання для розв’язання сучасних теоретичних і практичних педагогічних проблем.	20
4. Посилання на передовий педагогічний досвід	10
5. Сформованість методичних умінь, пов’язаних з організацією навчально-пізнавальної діяльності учнів з предметів початкової школи	40
6. Виявлення власного ставлення до проблем педагогіки	10
7. Культура професійного мовлення: – темп мовлення; – інтонаційність; – повнота та лаконічність мовлення; – чистота мовленнєвого словника; – словниковий запас.	20
Всього:	200

**Перелік питань
для вступу на навчання за спеціальністю “Початкова освіта”,
освітній ступінь бакалавра
Педагогіка**

1. Розкрийте завдання, схарактеризуйте основні категорії педагогіки. Означте систему педагогічних наук.
2. Дайте коротку характеристику основних методів науково-педагогічних досліджень.
3. Розкрийте систему освіти і виховання в Україні, її структуру, принципи побудови.
4. Назвіть основні вимоги до педагогічної професії. Визначте роль і місце учителя Нової української школи.
5. Схарактеризуйте предмет, завдання, основні категорії дидактики. Розкрийте зв'язок дидактики з іншими науками.
6. Дайте загальну характеристику процесу навчання, назвіть його ознаки, розкрийте структуру.
7. Охарактеризуйте основні функції навчання, проаналізуйте особливості їх реалізації в умовах Нової української школи.
8. Назвіть принципи навчання, запропонуйте їх класифікацію.
9. Дайте дидактичну характеристику принципу виховного характеру навчання.
10. Дайте дидактичну характеристику принципу наочності навчання.
11. Розкрийте суть поняття зміст освіти, визначте основні компоненти змісту освіти. Означте навчальні предмети у початкових класах Нової української школи.
12. Охарактеризуйте навчальні плани, програми, підручники для початкової школи. Назвіть основні вимоги до них.
13. Дайте визначення поняттю «методи навчання», означте різні підходи до їх класифікації.
14. Охарактеризуйте словесні методи навчання, покажіть особливості їх використання в початковій школі.
15. Охарактеризуйте наочні методи навчання, покажіть особливості їх використання в початковій школі.
16. Охарактеризуйте практичні методи навчання, покажіть особливості їх використання в початковій школі.
17. Розкрийте форми організації навчального процесу у початковій школі. Покажіть особливості використання форм організації навчального процесу в Новій українській школі.
18. Охарактеризуйте урок як основну форму організації навчання. Визначте типи та структуру уроку. Окресліть особливості побудови уроку у початкових класах. Назвіть основні вимоги до сучасного уроку.
19. Визначте специфіку організації домашньої навчальної роботи молодших школярів.
20. З'ясуйте суть процесу виховання, його структуру, особливості. Покажіть різні підходи до пояснення «виховання» як основної категорії педагогіки.

21. Розкрийте сутність поняття «принципи виховання». Охарактеризуйте сучасну систему принципів виховання.
22. Визначте завдання й особливості планування виховної роботи у початкових класах в умовах Нової української школи.
23. Розкрийте зміст поняття «методи виховання». Назвіть методи і прийоми виховання. Запропонуйте класифікацію методів виховання.
24. Дайте визначення поняттю «учнівський колектив». Розкрийте особливості виховання особистості у колективі молодших школярів.
25. Розкрийте зміст, завдання та форми морального виховання молодших школярів в умовах Нової української школи.
26. Розкрийте зміст, завдання та форми трудового виховання молодших школярів в умовах Нової української школи.
27. Розкрийте зміст, завдання та форми фізичного виховання молодших школярів в умовах Нової української школи.
28. Розкрийте зміст, завдання та форми естетичного виховання молодших школярів в умовах Нової української школи.
29. Розкрийте зміст, завдання та форми розумового виховання молодших школярів.
30. Визначте роль сім'ї у вихованні дітей. Охарактеризуйте зміст роботи вчителя з батьками молодших школярів.

Методика викладання української мови

1. Схарактеризуйте наукові основи методики викладання української мови в початкових класах.
2. Розкрийте методику навчання грамоти. Схарактеризуйте особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти та основні періоди та етапи навчання грамоти.
3. Розкрийте методику вивчення розділу “Мова і мовлення”.
4. Розкрийте методику вивчення розділу “Текст”.
5. Розкрийте методику організації уроків читання у початковій школі.
6. Розкрийте методику вивчення розділу “Речення”. Схарактеризуйте види синтаксичних вправ у системі розвитку мовлення молодших школярів.
7. Продемонструйте завдання самостійної читацької діяльності молодших школярів у системі становлення свідомого читача.
8. Розкрийте методику вивчення частин мови.
9. Розкрийте методику вивчення розділу “Будова слова”. Продемонструйте роботу над значущими частинами слова в аспекті розвитку мовлення молодших школярів.
10. Розкрийте методику вивчення фонетики і графіки. Продемонструйте звуковий і звуко-буквений аналізи: методику їх проведення.

Методика викладання математики

1. Охарактеризуйте методичні етапи вивчення нумерації чисел першого десятка. Визначення поняття "цифра" і "число".

2. Розкрийте методику формування обчислювальних навичок додавання і віднімання в межах 10. Розкрийте конкретний зміст арифметичних дій додавання й віднімання.
3. Методика формування обчислювальних навичок табличного множення. Продемонструйте методику складання таблиці множення числа 5. Спосіб на основі конкретного змісту дії множення.
4. Розкрийте методику формування обчислювальних навичок додавання і віднімання в межах 100. Охарактеризуйте прийоми усного додавання і віднімання двоцифрових чисел.
5. Продемонструйте методику розв'язування складеної задачі (на прикладі задачі на подвійне зведення до одиниці). Етапи в роботі над задачею. Дайте класифікацію сюжетних задач за кількістю дій розв'язання.
6. Розкрийте методику роботи над задачею на ділення на вміщення та на ділення на рівні частини. Продемонструйте методику розв'язування задачі на конкретному прикладі. Дайте класифікацію простих сюжетних задач.
7. Розкрийте методику навчання розв'язування рівнянь. Продемонструйте спосіб розв'язування на підставі взаємозв'язку між результатами і компонентами арифметичних дій $(x-13)+40=65$.
8. Розкрийте поетапно методику вивчення геометричного матеріалу у початковій школі. Продемонструйте етапи ознайомлення молодших школярів з геометричною фігурою.
9. Охарактеризуйте засоби навчання математики в умовах НУШ.
10. Розкрийте методику формування обчислювальних навичок множення і ділення в межах 1000. Продемонструйте методичний алгоритм письмового ділення багатоцифрового числа на одноцифрове число.

Методика викладання природознавства

1. Розкрийте теоретичні основи методики навчання природничої освітньої галузі, її зв'язок з іншими науками.
2. Охарактеризуйте мету та завдання природничої освітньої галузі у початковій школі.
3. Розкрийте особливості матеріальної бази навчання природознавства у початковій школі.
4. Схарактеризуйте основні форми вивчення інтегрованого курсу “Я досліджую світ” (ПРО) у початковій школі.
5. Охарактеризуйте методи навчання природознавства у початковій школі.
6. Охарактеризуйте спостереження як один із провідних методів вивчення природи. Розкрийте методику організації та проведення спостережень у початковій школі.
7. Розкрийте особливості організації та проведення дослідів, практичних робіт у процесі вивчення природознавства в початковій школі.
8. Розкрийте особливості методики організації та проведення уроку-екскурсії з природознавства.

9. Розкрийте особливості методики організації та проведення позаурочної та позакласної роботи з природознавства у початковій школі.
10. Розкрийте особливості формувального та підсумкового оцінювання знань, умінь і навичок учнів з природознавства.

**Перелік практичних завдань
для вступу на навчання спеціальністю 013 “Початкова освіта”,
освітній ступінь бакалавра**

Методика трудового навчання

1. Розкрийте методику роботи над сюжетною композицією у техніці “рваної” аплікації з паперу.
2. Розробіть технологічну картку для виготовлення фігурки оригамі з однієї з базових форм та розкрийте методику роботи з технологічною карткою.
3. Розкрийте методику роботи над витинанкою у початковій школі та розробіть план художньо-естетичного аналізу витинанки (на вибір).
4. Розкрийте специфіку організації уроків трудового навчання по виготовленню рухливої іграшки у початковій школі. Запропонуйте ескіз рухливої іграшки.
5. Розкрийте методику проведення занять з паперової пластики у початковій школі на уроках трудового навчання/технології та дизайн.
6. Оформіть пам’ятку для молодшого школяра щодо правил техніки безпеки при роботі з інструментами на уроках трудового навчання/технології та дизайн.
7. Розробіть критерії оцінювання дитячих робіт на уроках трудового навчання/технології та дизайн.

Методика викладання образотворчого мистецтва

1. Підготуйте художню розповідь для ознайомлення молодших школярів із жанром “Натюрморт”.
2. Запропонуйте систему підготовчих вправ для формування графічних навичок учнів початкової школи, продемонструйте окремі вправи на дошці чи аркуші паперу.
3. Запропонуйте завдання для учнів початкової школи, які б передбачали реалізацію зображальних можливостей кольору.
4. Запропонуйте та розкрийте методику проведення колективного завдання на уроці тематичного чи декоративного малювання.
5. Дайте класифікацію дидактичних ігор, що використовуються на уроках образотворчого мистецтва. Запропонуйте гру, спрямовану на розвиток творчої уяви молодших школярів.
6. Наведіть приклади нетрадиційних прийомів виконання завдань з образотворчого мистецтва у початковій школі та продемонструйте один із них.
7. Назвіть основні та похідні кольори. Запропонуйте вправи на змішування кольорів для учнів початкової школи.

8. Розкрийте специфіку проведення занять тематичним малюванням. Прокоментуйте послідовність виконання ілюстрації до народної казки «Колосок»

Методика музичного виховання

1. Запропонуйте вступну музично-естетичну бесіду до слухання музичного твору з шкільного репертуару. Твори на вибір: В.Косенко “Дощик”; М.Леонтович “Дударик”; К.Сен-Санс “Слон”.
2. Складіть розповідь-пояснення з елементами казки на тему “Назви музичних звуків”.
3. Продемонструйте розучування шкільної пісні, використовуючи прийом графічного зображення мелодії. Пісні на вибір: Ялинонька, муз. М.Красева, сл. З.Александрової; “Пісня Лисички” з опери “Коза-дереза” муз. М.Лисенко; “Веселі гуси”, укр. нар. пісня, обр. М. Красева; “У кожного свій музичний інструмент”, естонська нар. пісня.
4. Запропонуйте музично-ритмічні рухи до шкільних пісень: “Подоланочка” обр. Л.Ревуцького, “Веселі гуси” обр. М.Красева (за вибором).
5. Здійсніть аналіз засобів музичної виразності творів шкільного репертуару. Твори на вибір: В.Косенко “Дощик”; М.Леонтович “Дударик”; К.Сен-Санс “Лебідь”; Е.Гріг “Ранок”.
6. Продемонструйте музично-дидактичні ігри для вивчення музичної грамоти. Теми на вибір: “Рух мелодії”, “Звукоряд”, “Динамічні відтінки”.
7. Розкрийте методику організації слухання музики на прикладі твору “Підсніжник” П.Чайковського.

Методика фізичного виховання

1. Охарактеризуйте планування і контроль навчання техніки фізичних вправ у відповідності до етапів формування рухової навички молодших школярів.
2. Розкрийте особливості запровадження змісту інноваційної діяльності як процесу зміни й створення нового в організації фізичного виховання учнів початкової школи.
3. Розкрийте методичні вимоги до виконання учнями загальнорозвивальних вправ з імітацією рухів тварин (звіроаеробіка), танцювальних імпровізаційних вправ.
4. Розкрийте особливості методики проведення фізкультурних хвилинок та проведення фізкультпауз.
5. Розробіть варіанти конкурсів для спортивно-масового свята “Веселі старты” в початковій школі.
6. Запропонуйте вправи підвищення рухової активності під час прогулянок та охарактеризуйте методику їх проведення.
7. Охарактеризуйте методику розвитку фізичних якостей в учнів початкової школи та продемонструйте 3-4 вправи
8. Запропонуйте 3-4 вправи для розвитку в молодших школярів гнучкості.

9. Рекомендована література

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. Посібник. К. : Веселка. 1998. 334 с.
3. Баранов, Є. В. Рухливі ігри учнів молодших класів із порушенням інтелекту. Фізичне виховання в школах України. 2018. № 7. С. 25–38
2. Біда О.А. Природознавство і сільськогосподарська праця: Методика викладання : навчальний посібник для студентів пед. ф-тів вищих навч. закладів та класоводів. Київ. 2000. 400 с.
3. Богданович М.В. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посіб. / М.В. Богданович, М.В. Козак, Я.А. Король. [3-є вид., перероб. і доп.]. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2006. 336 с.
4. Бровчак Л.С. Педагогіка мистецько-виховної діяльності. Навчально-методичний посібник. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю. 2018. 180 с.
5. Варзацька Л.О. Українська мова. Інтегровані уроки 1 клас : посіб. для вчит. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2018. 144 с.
6. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навчальний посібник. 3-тє вид., доопрац. і доп. К. : Знання, 2008. 566 с.
7. Волкова Н.П. Педагогіка: навчальний посібник. 3-тє вид., стер. К.: Академвидав, 2009. 616 с.
8. Державний стандарт початкової загальної освіти (2018р.). URL: Режим доступу:<https://osvita.ua/school/reform/56580/>.
9. Дубогай О. Навчання в русі : здоров'язберігаючі педагогічні технології у початковій школі. К. : Вид. дім "Шкіл. світ": Вид: Л. Галіцина, 2005. 112 с.
10. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник. 3-тє видання, перероблене та доповнене. К. Видавництво «Ліра». 2016. 608 с.
11. Кириченко М.А., Кириченко С.М. Основи грамоти з образотворчого мистецтва. К. 2003. 203с.
12. Концепція "Нова українська школа". Режим доступу: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf>.
13. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі : навч.-метод. посіб. / Л.В. Коваль. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. 225 с.
14. Коваль Л. В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 „Початкове навчання”, освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр” [2-ге вид., допов. і переробл.]. Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2011. 414 с.
15. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови : навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
16. Коваль Т.В. Організація співацької діяльності дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: методичні рекомендації щодо виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань. Вінниця. 2017. 40 с.
17. Котляр В.П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. К.: Кондор. 2016. 200 с.

18. Корчевська О.П. Навчаємо математики. Методика обчислень. 1-4 класи. Тернопіль : Мандрівець, 2009. 156 с.
19. Кузьмінський А.І. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. К.: Знання, 2010. 335 с.
20. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Теорія і методика виховання. К.: Знання 2008. 415с.
21. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. Київ: Знання – Прес, 2008. 418с.
22. Кучерявий О. Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти: навч. посіб. К. : Наукова думка НАН України, 2016. 464 с.
23. Лізинський В.М. Прийоми та форми в навчальній діяльності. Х. : Веста : Видавництво Ранок, 2017. 160 с.
24. Ліхійська Л.М. Підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва до розвитку музичних здібностей молодших школярів з використанням музично-дидактичних ігор: методичні рекомендації. К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова. 2019. 114 с.
25. Лозова В.І., Троцько В.Г. Теоретичні основи виховання і навчання. Харків: ОВС, 2012. 400 с.
26. Максимюк С.П. Педагогіка: Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2009. 670 с.
27. Медіаграмотність та критичне мислення в початковій школі: посібник для вчителя / Бакка Т., Голощапова В., Дегтярьова Г., Євтушенко Р., Іванова І., Крамаровська С., Мелещенко Т, Шкребець О. / За редакцією Волошенюк О., Іванова В. К. : ЦВП, АП, 2017. 197 с.
28. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М. С. Вашуленка. К. : Літера ЛТД, 2010. 364 с.
29. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: Навчальний посібник. 5-те вид. Київ: Кондор, 2007. 656 с.
30. Нарочна Л.К., Ковальчук Г.В., Гончарова К.Д. Методика викладання природознавства. К.: Вища шк., 1990. 301 с.
31. Народнописаний водограй : навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів на пряму підготовки “Початкова освіта” та вчителів загальноосвітніх шкіл І ступеня / уклад.: Т. В. Коваль. Вінниця. 2017. 110 с.
32. Пальчевський С.С. Педагогіка: навчальний посібник. Київ : Каравела, 2008. 496 с.
33. Плохій З.П. Трудове виховання молодших школярів. К.: Освіта. 2018. 112 с.
34. Про вищу освіту : Закон України 1556-VII від 01.07.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18_2.
35. Про освіту : Закон України 2145-VIII від 25.09.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19_3.
36. Про повну загальну середню освіту : Закон України 463-IX від 16.01.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
37. Професійний стандарт за професіями "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти", "Вчитель закладу загальної середньої освіти",

"Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста). Наказ Міністерства економіки № 2736 від 23.12.2020 року. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/78704/.

38. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі: навч. метод. посібник. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2010. 216 с.
39. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : посіб. для вчителів і методистів початкового навчання. 3-тє вид. К. : Богданова А. М., 2009. 228 с.
40. Скворцова С., Онопрієнко О. Нова українська школа: методика навчання математики у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с.
41. Скворцова С.О. Методика навчання математики у другому класі : навч. посіб. для вчителів других класів та студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Одеса : Фенікс, 2011. 262 с.
42. Скворцова С.О. Методична система навчання розв'язування сюжетних задач учнів початкових класів : монографія С.О. Скворцова. Одеса : Астропринт, 2006. 696 с.
43. Старовойт Л.В. Художнє конструювання з паперу та картону: навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, вчителів початкових класів, керівників гуртків позашкільних навчальних закладів, батьків. Вінниця. 2015. 168 с.
44. Україна. КМУ. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти: постанова КМУ від 30 вересня 2020р. №898 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-п#Text>
45. Україна. КМУ. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14 грудня 2016 р. №988-р. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/